

Gemeente Renkum

AFVALBELEIDSPLAN GEMEENTE RENKUM 2016 - 2020

**Grondstoffen zijn nodig,
Restafval is onnodig**

Op weg naar duurzaam afvalbeheer

23 november 2015

Opgesteld door:

In opdracht van :

Gemeenten Renkum

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Landelijke en regionale ontwikkelingen.....	5
3.	Waar staat gemeente Renkum?	7
4.	Wat vinden de bewoners?.....	11
5.	Visie en strategie 2018.....	12
6.	Twee keuzescenario's.....	18
7.	Vervolgprocedure	25

CONCEPT

1. Inleiding

Grondstoffen zijn nodig, Restafval is onnodig

- Coalitieakkoord: 75% afvalscheiding in 2018
- In dit plan staat hoe dit doel kan worden bereikt en welke stappen daarvoor moeten worden gezet
- Raadsleden en bewoners zijn betrokken bij het opstellen van het plan

Renkum streeft ernaar een duurzame, groene gemeente te zijn, die duurzaam ontwikkelt en bouwt en in 2040 klimaatneutraal wil zijn. Door zorgvuldig met (huishoudelijk) afval om te gaan kan een aanzienlijke bijdrage worden geleverd aan het verwezenlijken van deze ambitie. Door het ontstaan van afval zoveel mogelijk te voorkomen en geproduceerd afval zoveel mogelijk te scheiden en te recyclen, wordt het verbruik van primaire schaarse grondstoffen voorkomen. Doordat bij de productie van grondstoffen meer CO₂ vrijkomt dan bij recycling van grondstoffen, kan met afvalscheiding bovendien CO₂-reductie worden gerealiseerd.

In het coalitieakkoord 'Veranderend Renkum' is een ambitieuze doelstelling neergelegd voor het afvalbeheer. In 2018 wenst de gemeente de landelijke doelstelling van 75% afvalscheiding te hebben gerealiseerd. In 2014 werd 60% van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval in Renkum gescheiden ten behoeve van recycling. Er is dus nog een forse slag te maken. In dit afvalplan wordt een voorstel gedaan hoe we dit gaan waarmaken.

Restafval is onnodig

Dit afvalbeleidsplan heeft de titel 'Grondstoffen zijn nodig, restafval is onnodig'. Ook in Renkum worden veel te veel grondstoffen (papier, plastic, glas, textiel, etc.) als restafval afgevoerd naar de verbrandingsoven. Naar onze mening is dat ongewenst en onnodig. Grondstoffen worden steeds schaarser en waardevoller, waar zuiniger mee om moet worden gegaan. Er zal een transitie moeten plaatsvinden van afval naar grondstof. In dit plan wordt een tweetal scenario's gepresenteerd waarmee de transitie kan worden gerealiseerd.

Voor de onderbouwing van de visie en het voorgestelde plan is een analyse uitgevoerd van het huidige afvalbeheer in gemeente Renkum. Bij deze analyse is gebruik gemaakt van de inzamelgegevens van de gemeente, de resultaten van de sorteeranalyses en de benchmark huishoudelijk afval. Ook zijn de landelijke ontwikkelingen en trends geïnventariseerd die van belang kunnen zijn voor het afvalbeleid van gemeente Renkum.

Raadsinformatieavond

Ter oriëntatie op de ontwikkelingen en trends en mogelijkheden om de 75% scheidingsdoelstelling te halen, is 19 januari 2015 een informatieavond voor raadsleden en experts gehouden. Aan het eind van de avond is een aantal stellingen geponeerd om het draagvlak van inzamelstrategieën te peilen. De opbrengst van deze informatiebijeenkomst is meegenomen bij het opstellen van onderliggend plan.

Bewonersparticipatie

Ook de bewoners van de gemeente Renkum zijn op een actieve wijze betrokken bij het opstellen van dit plan. Na de Raadsinformatieavond zijn bewoners opgeroepen om zitting te nemen in een bewonerspanel. Daaraan hebben ongeveer 14 bewoners gehoor gegeven. Met dit bewonerspanel is in een tweetal bijeenkomsten geïnventariseerd hoe zij denken dat de afvalinzameling duurzamer kan worden gemaakt en de afvalscheiding in de gemeente kan worden gestimuleerd. De ideeën waar de meeste consensus over bestond zijn vervolgens in een bewonersenquête voorgelegd aan de inwoners van Renkum.

Bewonersenquête

Van 21 juli tot 19 september 2015 is een bewonersenquête gehouden waarin een aantal ideeën en stellingen van het bewonerspanel zijn voorgelegd aan de inwoners van Renkum. Middels een advertentie in de Gelderlander en een vermelding op de gemeentelijke website zijn bewoners opgeroepen om deel te nemen aan de enquête. Daarnaast hebben 2000 willekeurig gekozen huishoudens een brief ontvangen met het verzoek de enquête in te vullen. Uiteindelijk hebben 690 bewoners daaraan gehoor gegeven. Ook deze resultaten zijn meegenomen in het onderliggende afvalbeleidsplan.

Opbouw van het plan

Dit plan bestaat uit 7 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt een opsomming van de landelijke beleidsontwikkelingen en trends. In hoofdstuk 3 wordt de uitgangssituatie van gemeente Renkum geanalyseerd. Hoofdstuk 4 bevat de visie op de komende beleidsperiode 2016 – 2020. In hoofdstuk 5 wordt de mening van bewoners uitgelicht. In hoofdstuk 6 worden twee scenario's gepresenteerd voor de toekomstige afvalinzameling van Renkum. In hoofdstuk 7 is de vervolgpcedure en planning beschreven.

2. Landelijke en regionale ontwikkelingen

Waarmee moet de gemeente rekening houden?

- Rijksoverheid zet sterk in op transitie van afval naar grondstof: 75% afvalscheiding in 2020.
- Gescheiden inzameling drankenkartons
- Afschaffing statiegeld grote PET-flessen wellicht vanaf 2018
- Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het sorteren van plastic afval.

Circulaire economie

Er is een aantal ontwikkelingen waarmee rekening moet worden gehouden bij het bepalen van het afvalbeleid van gemeente Renkum:

Afval en duurzaamheid

Het gemeentelijk afvalbeheer is al lang geen op zichzelf staande verantwoordelijkheid meer en wordt in toenemende mate in verband gebracht met andere maatschappelijke verantwoordelijkheden zoals duurzaamheid en milieu. Door de toenemende bevolkingsgroei en consumptie neemt de vraag naar grondstoffen alsmaar toe. Aan die vraag (naar primaire grondstoffen) lijkt bijna niet meer te voldoen zonder ook gebruik te maken van grondstoffen die uit de afvalrecycling zijn opgewerkt. Afvalscheiding draagt bij aan het sluiten van productie- en consumptieketens, ofwel het bewerkstelligen van de circulaire economie. Door het opnieuw inzetten van afval als grondstof wordt de productie van primaire grondstoffen beperkt en het nodeloos verbranden van waardevolle grondstoffen tegengegaan. Doordat de productie van primaire grondstoffen meer fossiele brandstoffen vergt dan het opwerken van secundaire grondstoffen uit afval, wordt er bovendien CO₂ gereduceerd en daarmee klimaatverandering tegengegaan.

Landelijke scheidingsdoelstelling omhoog naar 65% - 75%

In het Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021 (LAP-2) wordt ook de koppeling tussen afval- en duurzaamheidsbeleid gelegd. Beoogd wordt om de milieudruk van producten zoveel mogelijk te reduceren door het sluiten van ketens. Als doelstelling wordt gesteld dat 60% van al het huishoudelijk afval nuttig moet worden toegepast in het jaar 2015. Inmiddels is deze doelstelling aangescherpt tot 75% afvalscheiding voor het jaar 2020. Uiteindelijk wordt er gestreefd naar maximaal 30 kilogram restafval in 2025.

Landelijk Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG)

Vanaf 2013 werkt het Rijk samen met andere maatschappelijke partijen aan het programma Van Afval Naar Grondstof. Hoofddoel van het programma is om de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. Daartoe zijn 8 operationele doelstellingen geformuleerd en uitgewerkt, waaronder het circulair ontwerpen van producten, het verduurzamen van consumptiepatronen, en ook het verbeteren van de afvalscheiding en inzameling. De bedoeling is om samen met gemeenten te komen tot een plan van aanpak met acceptabele, realistische doelstellingen. Inmiddels is het Uitvoeringsprogramma VANG verschenen met een viertal actielijnen om afvalpreventie en afvalscheiding van huishoudelijk afval te stimuleren.

Gescheiden inzameling drankenkartons

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het (gescheiden) inzamelen van huishoudelijk afval. Voor enkele afvalstromen zijn producenten (financieel) verantwoordelijk gesteld voor de gescheiden inzameling en verwerking van het afval. Op dit moment geldt er producentenverantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld elektrische apparaten, batterijen en de verpakkingstromen papier, glas en plastic. In opdracht van de producenten voeren de gemeenten de gescheiden inzameling uit, waarvoor zij een inzamelvergoeding ontvangen. Sinds 2015 bestaat er ook een inzamelvergoeding voor drankenkartons. Met de huidige stand van de techniek is het ook mogelijk om drankenkartons gecombineerd met plastic verpakkingafval en blik in te zamelen, en het achteraf mechanisch te sorteren. Voor gemeente Renkum is dat de reden geweest om vanaf 1 september 2015 te starten met de gecombineerde inzameling van PMD (plastic verpakkingen, metalen en drankenkartons).

Afschaffing statiegeld grote PET-flessen

Onderdeel van de afspraken die tussen VNG, het Rijk en het bedrijfsleven zijn gemaakt in het kader van de inzameling van verpakkingafval, is de mogelijke afschaffing van statiegeld op grote PET-flessen. In eerste instantie was het de bedoeling om deze afspraak per 1 januari 2015 te effectueren. Omdat het bedrijfsleven niet heeft voldaan aan de voorwaarden voor het vrijgeven van statiegeld, heeft voormalig staatssecretaris Mansveld (Infrastructuur en Milieu) het statiegeld op grote flessen gehandhaafd tot in ieder geval 1 januari 2018.

Sorteren en vermarkten verpakkingmateriaal door gemeenten

Vanaf 2015 zijn gemeenten niet alleen verantwoordelijk voor de gescheiden inzameling van verpakkingen, maar ook voor het mechanisch (na)sorteren van verpakkingen. Het betreft vooral de nascheiding van plastic verpakkingen op kunststofsoort, en het er uit filteren van drankenkartons en blik (indien deze stromen in combinatie worden ingezameld). De vergoeding die gemeenten krijgen uitbetaald heeft dan geen betrekking meer op de ingezamelde hoeveelheid maar op de hoeveelheid plastic die na sortering aan de gestelde kwaliteitseisen voldoet. Indien gewenst mogen de gemeenten het uit gesorteerde verpakkingafval zelf vermarkten.

Verbrandingsbelasting

Om scheiding en hergebruik aantrekkelijker te maken ten opzichte van het verbranden van afval, is op 1 januari 2015 een verbrandingsbelasting ingevoerd. Voor iedere ton restafval die naar de verbrandingsoven wordt afgevoerd wordt 13,- belasting geheven. Voor restafval dat in het buitenland wordt verbrand (Renkum voert het restafval af naar Sita Coevorden, net over de grens) geldt eveneens de verbrandingsbelasting, echter deze gaat pas in per 1 januari 2016.

Steeds meer gemeenten passen serviceniveau restafval aan

In de afgelopen jaren heeft het stimuleren van preventie en hergebruik van huishoudelijk afval voornamelijk vorm gekregen door het verlenen van meer service op grondstoffen. Ondanks dat er voor praktisch alle componenten uit van het huishoudelijk afval gescheiden faciliteiten bestaan, belanden nog zeer veel grondstoffen in het restafval. Dit komt mede door het feit dat de faciliteiten voor restafval ongewijzigd zijn gebleven: de verleiding blijft daardoor aanwezig om al het afval in de (te grote) restafvalbak te gooien. Steeds meer gemeenten passen om die reden het serviceniveau voor restafval aan door bijvoorbeeld de inzamel frequentie te verlagen, restafval niet meer op te halen maar te laten brengen, of een kleinere minicontainer te verstrekken. Ook de notoire niet-scheiders worden in dat geval gedwongen om op een andere manier met hun afval om te gaan. Gemeenten die deze maatregelen doorvoeren ervaren een aanzienlijk effect: 30 tot 40% minder restafval.

3. Waar staat gemeente Renkum?

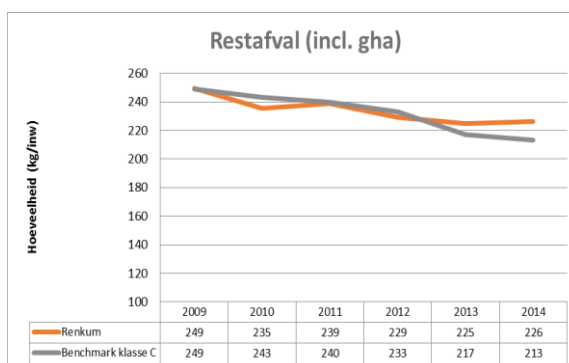
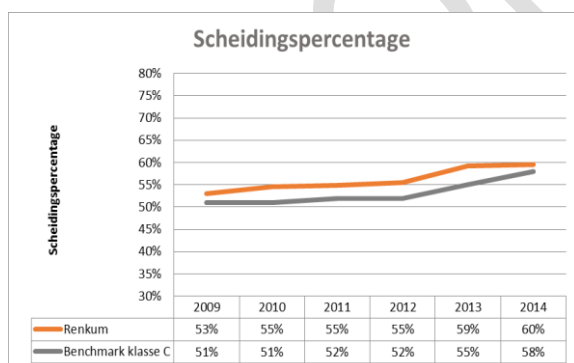
Hoe doet Renkum het in de benchmark?

- Milieu: iets beter dan gemiddeld afvalscheidingspercentage.
- Serviceniveau: iets hoger dan bij andere vergelijkbare gemeenten.
- Kosten: nagenoeg gemiddeld. Met name de inzamelkosten zijn hoger dan gemiddeld, maar worden gecompenseerd door lager dan gemiddelde verwerkingskosten.

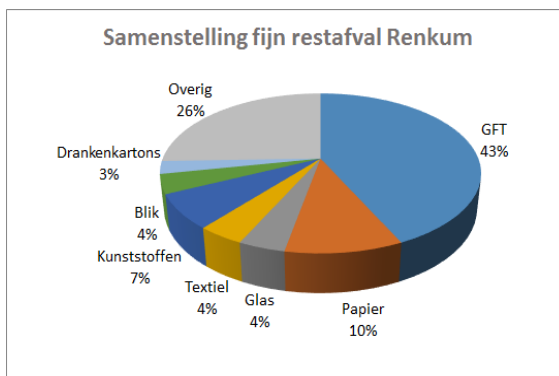
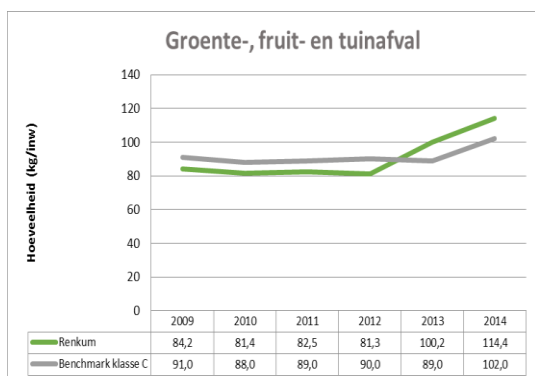
Jaarlijks doet gemeente Renkum mee aan de benchmark huishoudelijk afval van Rijkswaterstaat en de NVRD. Renkum wordt in deze benchmark vergeleken met gemeenten met een zelfde mate van hoogbouw (KLASSE C: 20 t/m 29% hoogbouw), waaronder Haarlemmermeer, Roermond, Rheden, Apeldoorn en Zutphen. Hieronder worden de belangrijkste uitkomsten van de benchmark geanalyseerd op de prestatiegebieden milieu (afvalscheiding), dienstverlening en kosten.

Huidige afvalscheidingsprestaties

In de onderstaande twee figuren is het verloop van de afvalscheidingsresultaten weergegeven van de gemeente Renkum met de benchmark. Het eerste figuur geeft aan hoeveel procent van het huishoudelijk afval via bron- en/ of nascheiding wordt gerecycled. Hoe meer er wordt gescheiden, hoe minder restafval er over blijft (incl. grof restafval, rechter figuur).

- Over de afgelopen 6 jaar laten de scheidingsresultaten van Renkum een goede progressie zien. Sinds 2009 is het totale scheidingspercentage (bron- en nascheiding) toegenomen van 53% naar 60%. De progressie is vooral geboekt door de invoering van de extra minicontainer voor groente- fruit- en tuinafval (gft) en de invoering van de blauwe papiercontainer.
- Door de verbeterde afvalscheiding is de hoeveelheid restafval dat naar de verbrandingsoven gaat met circa 10% afgenomen tot 226 kilo per inwoner (inclusief grof restafval).

- Ten opzichte van andere gemeenten (benchmark) worden hoge scheidingspercentages behaald op groente-, fruit- en tuinafval, papier, glas en plastic verpakkingsafval.
- In 2014 werd 60% van het huishoudelijk afval (inclusief het grof huishoudelijk afval) van Renkum gescheiden ingezameld. De landelijke scheidingsdoelstelling van 65%/ 75% wordt daarmee nog niet gehaald. Ten opzichte van de benchmark doet Renkum het iets beter dan gemiddeld. Het gemiddelde scheidingspercentage van gemeenten met een vergelijkbaar hoogbouwpercentage (KLASSE C) bedraagt 58% (peiljaar 2014).
- Ondanks de hoger dan gemiddelde scheidingsresultaten bestaat het restafval voor ongeveer driekwart uit herbruikbare (grond)stoffen (gft, papier, glas, textiel) die er eigenlijk niet in thuis horen.
- Indien alle grondstoffen die nu nog in het restafval zitten apart zouden worden aangeboden, wordt een scheidingspercentage gerealiseerd van 90% en resteert er slechts 55 kilo restafval per inwoner per jaar.
- De belangrijkste reden dat mensen afval scheiden is dat het goed is voor het milieu is. In bewonersonderzoeken die door gemeenten worden gehouden is dat het meest gegeven antwoord.
- De belangrijkste reden dat men niet (al) het afval scheidt, is dat het stank en overlast veroorzaakt (met name als het om groente, fruit en tuinafval gaat). Dit blijkt uit gemeentelijke bewonersonderzoeken elders.

Serviceniveau

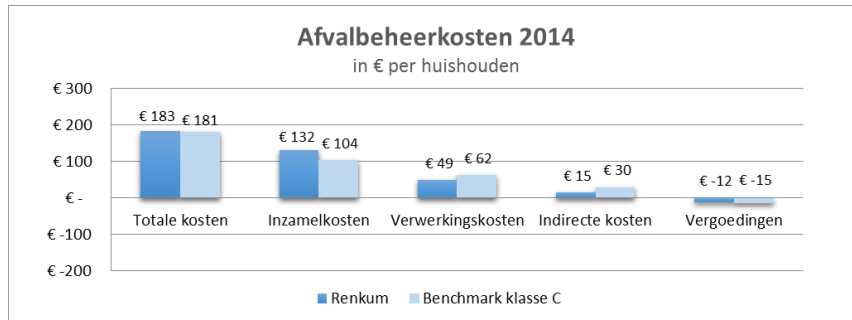
Service laat zich over het algemeen moeilijk kwantificeren. In principe gaat het om de voorzieningen die aan de burger worden geboden om huishoudelijk afval (gescheiden) aan te bieden. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt naar haal- en brengvoorzieningen. Het voordeel van een haalvoorziening is dat de burger niet hoeft te lopen met zijn afval. Daartegenover staat dat het afval moet worden bewaard totdat de inzameldienst het afval ophaalt. Het voordeel van brengen is dat de burger het moment van aanbieden zelf kan kiezen, en dus minder gebonden is aan de ophaaldagen van de inzameldienst. Over het algemeen kan worden gesteld dat gemeenten met relatief veel hoogbouw bij voorkeur brengsystemen toepassen en gemeenten met veel laagbouw, haalsystemen. Aan het huis-aan-huis ophalen van huishoudelijk afval wordt over het algemeen het hoogste serviceniveau ervaren. Haalsystemen leiden doorgaans tot betere scheidingsprestaties dan brengsystemen.

In de Benchmark Huishoudelijk afval wordt het serviceniveau gekwantificeerd aan de hand van een vragen-scorelijst, waarbij ophaalfrequenties en voorzieningsdichtheden de hoogte van de score bepalen. Renkum laat daarbij een hogere score zien dan het benchmarkgemiddelde.

Kosten

De totale afvalbeheerkosten van gemeente Renkum bedragen totaal 2,6 miljoen euro per jaar. Dit zijn de kosten voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval, inclusief de regiekosten (beleid, communicatie) en overhead. Per aansluiting gaat het om een bedrag van gemiddeld € 183,-. In de hierna weergegeven figuren zijn de kosten vergeleken met de kosten uit de Benchmark Huishoudelijk Afval van Rijkswaterstaat/ NVRD (KLASSE C).

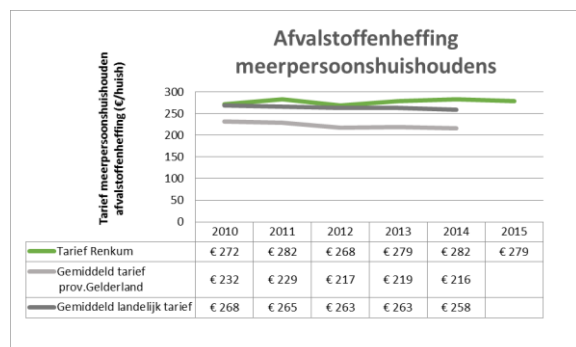
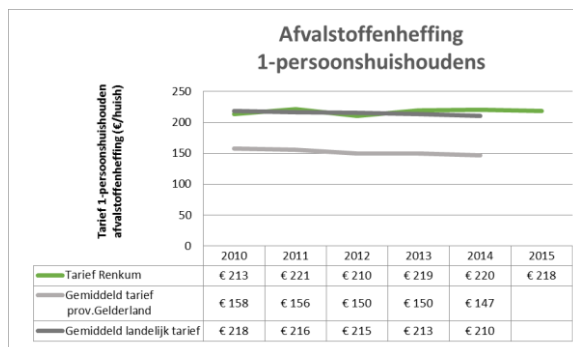

De volgende punten vallen op:

- Met gemiddeld € 183,- per aansluiting is Renkum een fractie duurder dan de benchmark, waar de gemiddelde afvalbeheerkosten € 181,- per aansluiting zijn.
- De verwerkingskosten en de indirecte kosten zijn lager dan de benchmark. Het gunstige verwerkingstarief voor restafval is daar debet aan.
- Met name de inzamelkosten vallen hoger uit dan gemiddeld. Dit is vooral te wijten aan de inzameling van rest- en gft-afval met de duobak. De inzamelvoertuigen kunnen minder efficiënt worden beladen en de inzamelwijze is steeds minder gangbaar waardoor niet optimaal kan worden geprofiteerd van schaalvoordelen.
- Ook de ophaalkosten van grof huishoudelijk afval zijn aan de hoge kant. Dit komt door het hoge serviceniveau dat wordt geboden. Grof restafval, grof tuinafval en metalen kunnen maandelijks worden aangemeld, waarna het op een vaste dag wordt opgehaald.

De afvalstoffenheffing

- De afvalbeheerkosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Het tarief dat huishoudens betalen is afhankelijk van de grootte van het huishouden. In 2014 betaalden eenpersoonshuishoudens € 218,- per jaar, tweepersoonshuishoudens € 248,- per jaar en meerpersoonshuishoudens € 279,- per jaar.
- In de figuren hierna is het tariefverloop van gemeente Renkum vergeleken met het gemiddelde tariefverloop van provincie Gelderland en het landelijk gemiddelde¹.

¹ De afvalstoffenheffing is geen prestatie-indicator in de Benchmark. De vergelijking met het provinciaal en landelijk gemiddelde is dus niet op basis van hoogbouwklasse, en laat om die reden een andere afwijking zien.

- Geconstateerd kan worden dat de tarieven van Renkum vergelijkbaar zijn aan het landelijk gemiddelde maar hoger zijn dan het provinciaal gemiddelde. In de provincie Gelderland zitten relatief veel gemeenten die een vorm van tariefdifferentiatie hebben ingevoerd. Deze gemeenten hebben over het algemeen lagere afvalbeheerkosten dan gemeenten die geen tariefdifferentiatie hebben ingevoerd. Ook is er een aantal gemeenten in Gelderland die de afvalbeheerkosten (gedeeltelijk) uit de Onroerend Zaak Belasting (OZB) dekken.
- De afvalstoffenheffing is niet zonder meer vergelijkbaar met de afvalbeheerkosten per huishouden zoals eerder weergegeven. Uit de heffing worden ook andere kosten gedekt, waaronder die voor straatreiniging, btw-compensatie en kwijtscheldingen, die niet tot de afvalbeheerkosten worden gerekend.

Samenvattend

Renkum presteert goed ten opzichte van andere gemeenten met een zelfde hoogbouwpercentage. Met een hoger dan gemiddeld serviceniveau worden beter dan gemiddelde scheidingsprestaties behaald. De afvalbeheerkosten zijn vergelijkbaar aan de benchmark.

Ondanks de goede prestaties wordt de 75% scheidingsdoelstelling nog niet gehaald. Op basis van sorteeranalyses van het restafval kan worden opgemaakt dat er nog veel herbruikbare afvalstromen in het Renkumse restafval zitten. Potentie genoeg om het scheidingspercentage verder te verhogen.

4. Wat vinden de bewoners?

Mening van bewoners

- Hoog draagvlak voor gescheiden afvalinzameling ten behoeve van duurzaam afvalbeheer.
- Zelf invloed kunnen uitoefenen op hoogte afvalstoffenheffing
- Ophalen van afval heeft de voorkeur boven zelf wegbrengen

Met een bewonerspanel van circa 14 mensen zijn de ideeën omtrent de toekomstige afvalinzameling van Renkum geïnventariseerd. Aan het panel is gevraagd hoe dat zij denken dat de afvalinzameling duurzamer kan worden gemaakt. De ideeën en opvattingen waar binnen het panel de meeste overeenstemming over bestond zijn opgenomen in een bewonersenquête die door 690 bewoners is ingevuld.

Bijna iedereen is bereid om afval te scheiden voor een duurzamer Renkum

Het draagvlak voor afvalscheiden is aanwezig in Renkum. Meer dan 95% van de respondenten van de bewonersenquête geeft aan afval zodanig te willen scheiden dat de grondstoffen hergebruikt worden. De helft van de bewoners denkt beter z'n afval te scheiden indien men zelf mag kiezen welk inzamelmiddel thuis wordt gebruikt. Voor de andere helft maakt dat niet uit.

Bewoners willen graag invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat bijna driekwart (74%) van de bewoners zelf invloed wil hebben op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Bijna 80% zou die invloed willen hebben op de aanbiedfrequentie van restafval: hoe minder vaak men restafval aanbiedt, hoe lager de kosten.

Afval ophalen aan huis heeft de voorkeur boven zelf wegbrengen naar verzamelcontainer

Ongeveer twee derde van de respondenten van de bewonersenquête heeft liever een eigen inzamelmiddel thuis waarin afval kan worden bewaard totdat ze opgehaald worden in plaats van een verzamelcontainer op maximaal 200 meter van huis waar het afval naar toe moet worden gebracht.

Meer informatie over afvalscheiding motiveert om beter te scheiden

Dit is voor niet iedereen het geval. Iets meer dan de helft (55%) van de respondenten geeft aan gemotiveerd te worden door meer informatie. Op de vraag hoe men het liefst geïnformeerd wil worden geeft 59% van de bewoners aan de voorkeur te hebben voor het Gemeentenieuws in huis-aan-huis blad Hoog en Laag. Ook de papieren afvalkalender scoort met 55% hoog.

5. Visie en strategie 2018

Duurzaam afvalbeheer

- 75% afvalscheiding = maximaal 140 kilo restafval per inwoner per jaar
- Voorlopig heeft bronscheiding de voorkeur
- Iedere burger moet op een eenvoudige wijze afval kunnen scheiden.
- Kosten en afvalstoffenheffing niet omhoog als gevolg van duurzaam afvalbeheer

Op basis van de landelijke en regionale ontwikkelingen, de huidige situatie in Renkum en de ideeën en opvattingen van de bewoners, wordt de volgende visie en strategie voor 2018 voorgesteld:

Gemeente Renkum streeft er naar om ook in de toekomst een effectieve en efficiënte invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval. Er zal sterk worden ingezet op het duurzamer maken van de afvalinzameling, waarbij zoveel grondstoffen uit afval worden teruggewonnen ten behoeve van hoogwaardig hergebruik. Door de transitie van afval naar grondstof blijft er een minimale hoeveelheid restafval over die naar de verbrandingsoven wordt gebracht.

De ambitie om de afvalinzameling duurzamer te maken mag niet leiden tot hogere kosten en afvalstoffenheffing. Door bewoners zelf invloed te laten uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing kan een forse stimulans worden gegeven aan afvalscheiding en een rechtvaardiger verdeling van de afvalkosten.

Een hoog serviceniveau – ophalen aan huis van afval met hoge frequentie - wordt door veel bewoners erg gewaardeerd en zal ook in de toekomst worden gehandhaafd. Wel zal de dienstverlening meer worden gericht op het inzamelen van grondstoffen en minder op het inzamelen van restafval.

De uitvoering van de afvalinzameling wordt verzorgd door ACV. Recent hebben de ACV-gemeenten (Ede, Wageningen, Veenendaal en Renkum) samen met ACV een beleidskader opgesteld. De belangen van Renkum zijn daarin goed geborgd. De hier gepresenteerde gemeentelijke beleidsvisie is afgestemd met de gezamenlijke beleidsvisie.

Milieudoelstelling: 75% afvalscheiding in 2018

In het coalitieakkoord 'Veranderend Renkum' is een ambitieuze doelstelling neergelegd voor het afvalbeheer. In 2018 wenst de gemeente de landelijke doelstelling van 75% afvalscheiding te hebben gerealiseerd. In 2014 werd 60% van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval in Renkum gescheiden ten behoeve van recycling. De afstand tot de landelijke doelstelling is nog groot.

Om de 75%-doelstelling te halen zal 86 kilo restafval moeten worden omgebogen naar grondstoffen. Op dit moment wordt er gemiddeld 226 kilo per inwoner aan restafval naar de verbrandingsoven gebracht. Om de doelstelling te kunnen halen zal de hoeveelheid restafval moeten afnemen tot 140 kilo restafval per inwoner².

	Hoeveelheid ingezameld 2014 (in kg/ inw)	Wat zit er nog in het restafval? (in kg/ inw)	Beoogde toe-/ afname (in kg/ inw)	Beoogd afvalaanbod 2018 (in kg/ inw)
Restafval	195		-64	131
Restafval preventie			0	0
Grof restafval	37		-24	13
Restafval totaal	232		-88	144
GFT	114	84	36	150
Papier	62	16	8	70
Glas	29	9	1	30
Textiel	4	8	3	7
Plastic	10	14	10	20
Blik	0	7,5	3,0	3
Drankenkartons	0	5,0	3	3
Kca	2		0	2
Blad	3		0	3
Luiers	0	0,0	0	0
Gescheiden grof afval	102		24	126
Totaal	559			559
waarvan brongescheiden	327			415
Nascheiding fijn restafval	6			4
Nascheiding grof restafval	0			0
Restafval na nascheiding	226		-86	140
Totale scheiding	60%			75%

Voor de lange termijn (na 2018) wordt gestreefd naar een (nagenoeg) afval loze gemeente. Landelijk wordt al een doelstelling genoemd van maximaal 30 kilogram in 2025.

Voorlopig heeft bronscheiding de voorkeur

Het terugwinnen van grondstoffen in de keten kan in principe op twee manieren: door bronscheiding (scheiding op het moment dat afvalstoffen ontstaan) of nascheiding. Vooral nog gaat de voorkeur uit naar **bronscheiding**, omdat dat kwalitatief goede materiaalstromen op die hoogwaardig kunnen worden hergebruikt en/ of nuttig kunnen worden toegepast. Het volledig achteraf mechanisch scheiden van fijn restafval (nascheiding) levert op dit moment nog niet de gewenste hoogwaardige kwaliteit en is over het algemeen duurder dan bronscheiding³. Indien dit op termijn verandert, kan een grotere rol voor **nascheiding** worden overwogen om de scheidingsdoelstellingen te realiseren. Voor grof huishoudelijk restafval en een combinatie van droge afvalstromen (bij. mix van plastic verpakkingsafval, drankenkartons en blik) zijn al wel goede nascheidingstechnieken beschikbaar, die ook al worden toegepast.

² In ACV-verband is gekozen om niet een afvalscheidingsdoelstelling te formuleren, maar een kilogram restafval doelstelling. Een kg-restafvaldoelstelling is minder gevoelig voor lekstromen (herbruikbare afvalstromen die buiten de gemeente om worden ingezameld) en biedt bovendien een indicatie van de mate van afvalpreventie. Omdat de ACV gemeenten een lager afvalaanbod hebben dan Renkum ligt de gezamenlijke kilogram restafvaldoelstelling iets lager dan die van Renkum: 125 kilo restafval per inwoner in 2020.

³ Nederlandse gemeenten die nu al aan nascheiding doen, doen dat veelal in aanvulling op scheiden aan de bron.

Dienstverlening optimaliseren zonder verhoging van de kosten

Het scheiden van afval moet voor iedere bewoner eenvoudig zijn. Dit kan worden bereikt door bestaande voorzieningen te optimaliseren en of uit te breiden en hierover (nog) beter te communiceren. Maar ook door beter rekening te houden met de omstandigheden waaronder bewoners afval moeten scheiden. Deze kunnen per woningtype verschillen.

Zoals aangegeven kan veel worden bereikt door het accent van de dienstverlening te verschuiven van restafval op grondstoffen. Door grondstoffen met een hoog dienstverleningsniveau in te zamelen en het aanbieden van (onnodig) restafval te ontmoedigen, wordt de burger verleid tot beter scheiden van zijn afval.

Duurzaam afvalbeheer mag niet leiden tot hogere kosten

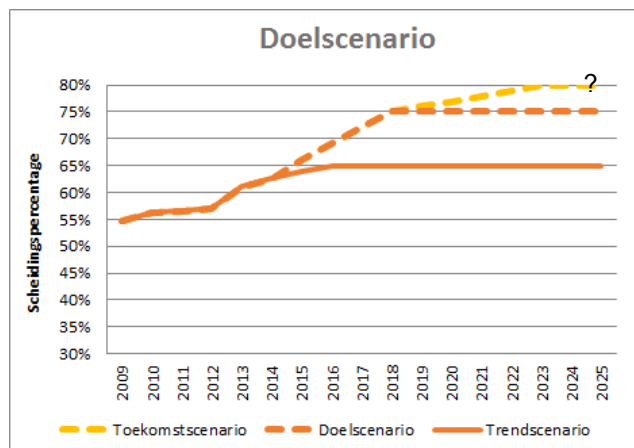
De hoge milieuambities mogen niet ten koste gaan van de portemonnee van de burger. De mogelijkheden daartoe zijn aanwezig. Voor de meeste herbruikbare afvalstromen gelden lagere verwerkingstarieven dan voor restafval, of worden zelfs inkomsten verkregen. Uiteraard zal ook rekening moeten worden gehouden met extra (investerings)kosten om het inzamelsysteem aan te passen, of de communicatie te versterken. De ervaring leert echter dat scheiding stimulerende maatregelen voor papier, textiel en kunststof verpakkingsafval, zichzelf terug verdienen. Hoe effectiever de maatregelen, hoe meer geld ze opleveren, hoe sneller de investering is terugverdiend.

Bewoners krijgen meer invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing

Door de afvalstoffenheffing voor een groot deel variabel te maken en te relateren aan het aantal keer dat een bewoner restafval aanbiedt, wordt de invloed die bewoners hebben op de hoogte van de afvalstoffenheffing vergroot. Daarmee wordt tevens voldaan aan het principe 'de vervuiler betaalt'. Hoe meer restafval men ontdoet, hoe hoger de afvalstoffenheffing. Of positiever: hoe beter men z'n afval scheidt, hoe minder restafval men heeft, en hoe lager de afvalstoffenheffing uitvalt.

Trendbreuk noodzakelijk

- Optimalisatie van het huidige inzamelsysteem is niet voldoende om 75% doelstelling te halen
- Trendbreuk is noodzakelijk

Optimalisatie van het huidige inzamelsysteem is niet voldoende

Om de 75% scheidingsdoelstelling en 140 kilo restafval in 2018 te behalen zal optimalisatie van het huidige inzamelsysteem niet volstaan. Verwacht wordt dat met de huidige wijze van inzamelen (duo-bak) en de optimalisaties die nog mogelijk zijn, een scheidingspercentage van 65% kan worden gehaald. De 75% doelstelling vergt dus een trendbreuk, ofwel een herziening van het huidige inzamelsysteem.

Minder service voor restafval

Op dit moment ligt de basis van het huidige dienstverleningspakket bij de inzameling van restafval. In Renkum wordt restafval zeer laagdrempelig ingezameld, waarbij de vraag kan worden gesteld of dat nog wel terecht is. In de loop der tijd zijn veel sub-stromen aparte voorzieningen gecreëerd, waaronder voor plastic afval, papier, glas, textiel, etc. Indien iedere burger deze voorzieningen goed gebruikt, is de hoeveelheid restafval marginaal waarvoor geen hoog serviceniveau meer benodigd is. Door het serviceniveau toch hoog te houden voor restafval, wordt het verkeerde signaal afgegeven en burgers onnodig verleid om herbruikbare afvalstromen bij het restafval te doen.

Beleidsstrategieën

Er zijn verschillende strategieën denkbaar om afvalscheiding te stimuleren, ook wel 'prikkel' genoemd:

1. **Service prikkel:** afvalscheiding stimuleren door meer service te verlenen voor grondstoffen en minder service voor restafval.
2. **Financiële prikkel:** afvalscheiding stimuleren door het aanbieden van grondstoffen te belonen of het aanbieden van restafval te belasten.
3. **Communicatieve/ handhavende prikkel:** afvalscheiding stimuleren door communicatie en handhaving. Ook in de afvalstoffenverordening van gemeente Renkum is de burger verplicht gesteld om zijn huishoudelijk afval gescheiden aan te bieden.

De beleidsstrategieën/ prikkels sluiten elkaar niet uit en kunnen in combinatie of tijdsopvolgend worden ingezet. In hoofdstuk 5 is beschreven op welke wijze deze strategieën worden toegepast om tot de doelstelling te komen.

Waarom de duobak geen optimaal inzamelmiddel is

- Geen differentiatie in dienstverlening mogelijk tussen restafval en gft
- Afval van grotere afmeting past niet goed in de duobak
- Inzamelkosten zijn hoog
- Kans op verontreiniging is groot

Meer gft zonder duobak

Voor de inzameling van restafval en gft worden verschillende inzamelmethoden en -middelen toegepast in Nederland. Bij grondgebonden laagbouw worden doorgaans minicontainers, duobakken of zakken toegepast. Bij de hoogbouw worden veelal verzamelcontainers (cocons of ondergrondse containers) geplaatst. Uit de landelijke Benchmark Huishoudelijk afval blijkt dat de minicontainer het meest toegepaste systeem is (74%). Het aantal gemeenten met een duobak neemt af. In 2011 waren er nog 22 gemeenten met een duobak (5%), in 2014 waren dat er nog maar 13 (3%). Daarvan is Renkum er dus één!

De reden dat gemeenten stoppen met de duobak is dat het geen optimaal inzamelmiddel is voor gft-inzameling en de kosten van het inzamelsysteem relatief hoog zijn. **Uit onderzoek blijkt dat duobakgemeenten gemiddeld 25 kilogram minder gft per inwoner per jaar inzamelen dan gemeenten die gft met minicontainers inzamelen. De inzamelkosten van de duobak liggen gemiddeld € 17,50 per huishouden hoger dan bij gemeenten die minicontainers toepassen⁴.**

Waarom de duobak geen optimaal inzamelmiddel is

1. (Groen)afval van grotere afmeting past niet in de duobak. De compartimenten in de duobak zijn aan bepaalde afmetingen gebonden waardoor het minder makkelijk is om snoeihout in de duobak kwijt te kunnen. Een aparte minicontainer voor gft heeft dat probleem niet of minder.
2. Verontreiniging doordat één compartiment vol zit: duobakgebruikers hebben sneller de neiging om de éne stroom in het compartiment van de andere stroom te gooien als één van beide compartimenten vol is. Het verontreinigde gft kan daardoor niet gecomposteerd worden.
3. Hogere inzamelkosten: de belading van voertuigen die duobakken legen is minder efficiënt, doordat de ledigingscyclus langer duurt en het restafvalcompartiment vaak sneller vol zit dan het gft-compartiment. Ondanks dat het inzamelvoertuig niet helemaal vol zit, moet het dan toch naar de overslag rijden om z'n vracht te lossen. De inzamelvoertuigen voor duobakken zijn bovendien duurder dan die voor minicontainers. Bovendien wordt veelal niet meer geprofiteerd van economische schaalvoordelen (binnen de ACV is Renkum de enige gemeente die duobakken toepast).

⁴ Bron: Factsheet Vereniging Afvalbedrijven, december 2014: meer gft zonder duobak

Redenen waarom de duobak soms toch wordt aangehouden, zijn:

1. Eén container voor twee stromen is handig bij beperkte ruimte: er hoeft voor rest- en gft-afval maar 1 container in de tuin of schuur geplaatst te worden. In gemeenten met woningen met kleine tuinen is dat ideaal.
2. Vaker van je afval af: de duobak wordt veelal wekelijks geleegd en minicontainers doorgaans om de week. Doordat de minicontainers het dubbele volume hebben van een duobak-compartiment, kan ook 2x zo veel worden aangeboden. Qua volume afval dat per maand kan worden aangeboden maakt een duobak of minicontainer dus geen verschil.
3. Geuroverlast is beperkt: doordat de duobak vaker wordt geleegd dan de minicontainer heeft het afval minder de tijd om geuroverlast te veroorzaken.

Minicontainers bieden meer mogelijkheden voor differentiatie

Meer dan 40% van het restafval in Renkum bestaat uit gft. De 75% scheidingsdoelstelling is alleen haalbaar als een groot deel van het gft dat nu nog in het restafval zit, apart wordt ingezameld. Het scheiden van gft kan worden gestimuleerd door de inzameling makkelijker of lonender te maken dan restafval. Differentiatie in serviceniveau of tarieven is echter alleen mogelijk als de duobak wordt vervangen door afzonderlijke minicontainers.

Afschaffen duobak

Om bovengenoemde reden wordt voorgesteld om de duobak in Renkum af te schaffen en daarvoor in de plaats minicontainers in te voeren.

6. Twee keuzescenario's

Scenario's

- Scenario 1: verhogen service grondstoffen, verlaging service restafval. Betalen per keer restafval wordt aangeboden.
- Scenario 2: ongewijzigd laten service grondstoffen, verlaging service restafval. Betalen per keer restafval wordt aangeboden.

In dit hoofdstuk worden twee scenario's gepresenteerd waarmee het huidige inzamelsysteem van gemeente Renkum kan worden omgevormd tot een inzamelsysteem waarmee de afvalscheidingsdoelstelling binnen handbereik komt.

In beide scenario's krijgen bewoners meer invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing door invoering van een variabel aanbiedtarief voor restafval. Daarnaast wordt in beide scenario's de **duobak vervangen door twee minicontainers** waarvan het formaat door bewoners zelf mag worden gekozen. Restafval wordt minder frequent ingezameld dan grondstoffen.

De scenario's verschillen onderling van elkaar op het serviceniveau waarop de grondstoffen worden ingezameld. In scenario 1 is dat excellent (wekelijkse inzameling van gft en PMD) en in scenario 2 is dat basis (tweewekelijkse inzameling van gft en PMD).

Op de hierna volgende bladzijden wordt per scenario een concrete invulling gegeven (welke veranderingen worden doorgevoerd ten opzichte van de huidige situatie) en aangegeven welke effecten (afvalscheiding, kosten) zijn te verwachten. De onderbouwing van de kosten zijn weergegeven in bijlage 1.

Scenario 1

Ten opzichte van het huidige inzamelsysteem worden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- De duobak wordt vervangen door twee minicontainers: 1 voor restafval en 1 voor gft. Beide bakken worden geleegd door middel van mechanische zijbelading⁵. Bewoners hebben voor beide minicontainers de keuze uit een grote 240 liter of een kleine 140 liter minicontainer.
- De minicontainer voor gft-afval wordt wekelijks geleegd, uitgezonderd tijdens de wintermaanden (1 x per maand). De minicontainer voor restafval wordt 1 x per 3 weken geleegd.
- Plastic verpakkingsafval, metalen verpakkingen en drankenkartons worden 1 x per week ingezameld met zakken.
- De nieuwe minicontainers worden voorzien van chip zodat nauwkeurig kan worden bijgehouden bij welk adres containers zijn uitgezet en hoe vaak containers worden aangeboden.
- Bij de hoogbouw worden de scheidingsfaciliteiten (verzamelcontainers voor grondstoffen) uitgebreid en de laatste bovengrondse restafvalcontainers vervangen door ondergrondse containers.
- De afvalstoffenheffing wordt variabel(er) gemaakt. Per keer dat de minicontainer voor restafval wordt aangeboden (laagbouw) of een zak in de ondergrondse verzamelcontainer wordt gegooid (hoogbouw), wordt een tarief geheven. Hoe minder restafval wordt aangeboden, hoe minder men betaalt. Door goed afval te scheiden kan de hoeveelheid restafval laag worden gehouden, en hebben bewoners zelf invloed op de kosten die moeten worden betaald.
- Om te voorkomen dat restafval als 'grof restafval' wordt aangeboden, wordt het grof restafval niet langer gratis opgehaald en wordt het brengen van grof afval naar het afvalbrengrstation verder gelimiteerd.
- Extra handhaving en voorlichting om het risico van afvaltoerisme en afvaldump zo laag mogelijk te houden

	Restafval	Gft	Papier	Plastic + Metalen + Drankenkartons	Grof huishoudelijk afval
Laagbouw					
Inzamelmiddel Inzamelrequentie	Minicontainer 140/240 l 1 x per 3 weken Betalen per keer aanbieden	Minicontainer 140/ 240 l 1 x per week Gratis	Minicontainer 180 l/ Bundels 1 x per 4 weken Gratis	Zak 1 x per week Gratis	Betalen per keer halen (1,5 m3) Gelimiteerd gratis brengen
Hoogbouw					
Inzamelmiddel Inzamelrequentie	Verzamelcontainer Betalen per keer aanbieden	Verzamelcontainer Gratis	Bundels 1 x per 4 weken Gratis	Zak 1 x per week Gratis	Betalen per keer halen (1,5 m3) Gelimiteerd gratis brengen

⁵ In smalle starten waar de zijlader niet bij kan wordt een achterlader ingezet.

Verwachte consequenties:

Verwachte effecten	
Milieu	
Gft	150 kg per inwoner
Papier	70 kg per inwoner
PMD	23 kg per inwoner
Restafval totaal (incl. grof)	140 kg per inwoner
Totaal scheidingspercentage	75% afvalscheiding
Kosten	
Investing	€ 1.150.000
Structurele meerkosten	-€ 204.000 per jaar

- Het scheidingspercentage zal naar verwachting toenemen tot 75% en de hoeveelheid restafval afnemen naar ongeveer 140 kilo per inwoner.
- Er zal een investering moeten worden gedaan van circa € 1.150.000,-.
- De kapitaallasten (rente en afschrijving) van deze investering worden meer dan goed gemaakt door de verwachte inverdieneffecten bij de verwerking als gevolg van meer afvalscheiding. De netto-structurele lasten van de afvalinzameling nemen naar verwachting af met € 204.000,- per jaar.
- De overgangskosten worden geraamd op eenmalig € 150.000,- (projectmanagement, communicatie, monitoring). Deze kosten zijn niet meegeteld in de hierboven weergegeven investering en structurele lasten.

Een uitgebreide kostencalculatie is opgenomen in bijlage 1.

Voordelen:

- Bewoners kunnen zelf invloed uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing: hoe beter men z'n afval scheidt, hoe minder vaak men restafval hoeft aan te bieden, hoe lager de kosten zijn.
- De structurele kosten van de afvalverwijdering gaan omlaag
- De verrekening van de afvalkosten gebeurt rechtvaardiger (de vervuiler betaalt).
- Er wordt een flinke stimulans gegeven aan het duurzamer maken van het gemeentelijk afvalbeheer.

Nadelen:

- De bewoners uit de laagbouw krijgen een container meer in de tuin. Dit neemt ruimte in beslag.
- Het restafval bij de laagbouw wordt minder vaak opgehaald. Dit kan voor sommige huishoudens met veel afval (met name huishoudens die hun afval slecht scheiden) een probleem zijn. Echter, de ervaring leert dat huishoudens maar gemiddeld 1 x per 6 weken de minicontainer voor lediging aanbieden indien er sprake is van een variabel aanbiedtarief.
- Risico van afvaldump. Het variabel aanbiedtarief voor restafval zou de kans op afvaltoerisme (aanbieden van restafval in buurgemeente of bij bedrijf) en illegale dump (storten van restafval in de natuur) kunnen vergroten. De ervaring leert dat dit risico in de praktijk erg meevalt. In de kostencalculatie is rekening gehouden met flankerend beleid (extra handhaving, voorlichting, verwijderen illegaal gestort afval).

Meer invloed op de afvalstoffenheffing door variabel maken van de heffing.

Bij een variabele afvalstoffenheffing wordt de hoogte van de heffing bepaald door de hoeveelheid en/of het aantal keer dat men restafval aanbiedt. Hoe meer (rest) afval je aanbiedt, hoe meer je betaalt. Inmiddels heeft meer dan 40% van de Nederlandse gemeenten een dergelijke tariefsysteem. Dit wordt vaak om de volgende twee redenen ingevoerd:

1. Het stimuleert afvalscheiding en draagt daardoor bij aan duurzaam afvalbeheer en het circulair maken van de economie.
2. Het zorgt voor een meer rechtvaardiger verdeling van de kosten: de vervuiler betaalt. Degene die de meeste (rest)afval heeft betaalt het meeste

Er is een aantal manieren waarop de heffing variabel kan worden gemaakt. De meest gangbare zijn:

1. Volume-systeem: de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt gerelateerd aan het formaat minicontainer voor restafval. Hoe groter het formaat waarvoor men kiest, hoe hoger de heffing.
2. Volume-frequentie: het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing gaat fors omlaag en er komt een tarief per aanbieding van restafval. De hoogte van het aanbiddingstarief is gerelateerd aan het formaat minicontainer of de volume van de doseersluis van de verzamelcontainer. Hoe vaker je restafval in een bepaald volume aanbiedt, hoe meer je betaalt.
3. Gewicht-systeem: het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing gaat fors omlaag en er komt een tarief per kg aangeboden restafval bij. Het aangeboden gewicht wordt aan de inzamelwagen gewogen. Verzamelcontainers worden aangepast zodat per aanbidding het gewicht kan worden vastgesteld.

Vorm 2 en 3 zijn het meest effectief in het stimuleren van afvalscheiding en rechtvaardige kostenverdeling. Omdat het volume-frequentie systeem makkelijker en goedkoper is in te voeren dan het gewicht-systeem kiezen gemeenten veelal voor het volume-frequentiesysteem. Dit systeem is ook voorgesteld in dit plan.

Een fictief rekenvoorbeeld

In gemeente X is de afvalstoffenheffing voor een eenpersoonshuishouden 200 euro per jaar en voor een meerpersoonshuishouden 300 euro per jaar. Gemeente X gaat de heffing variabel maken op basis van volume-frequentie: voor eenpersoonshuishoudens wordt de vaste heffing verlaagd naar € 100,-, voor meerpersoonshuishoudens naar € 200,- euro per jaar. In aanvulling daarop wordt een tarief per aanbidding in rekening gebracht, alleen voor restafval. Voor een 240 liter restafvalcontainer moet € 8,- worden betaald, voor een 140 liter € 4,70 en voor een storting op een ondergrondse restafvalcontainer (met doseersluis van 60 liter) € 1,60.

Het grote gezin dat eerst € 300,- per jaar betaalde gaat nu € 200,- betalen plus € 8,- maal het aantal containeraanbiddingen (uitgaande van een grote 240 liter container). Indien dit gezin minder dan 12 keer de grijze minicontainer aanbiedt in het jaar (wat makkelijk haalbaar is indien het afval goed wordt gescheiden), zullen de afvalkosten lager uitkomen dan voorheen.

Doordat tariefdifferentiatie er voor zorgt dat iedereen z'n afval beter gaat scheiden, gaan de gemeentelijke kosten van het afvalbeheer omlaag. Immers het verbranden van afval is duurder dan het laten verwerken van grondstoffen die veelal geld opleveren. Op deze manier kunnen de meeste huishoudens mee profiteren van een lagere heffing.

Scenario 2

Scenario 2 is identiek aan scenario 1, maar gaat uit van een lager serviceniveau voor de inzameling van grondstoffen.

- De minicontainer voor groente- fruit- en tuinafval wordt niet wekelijks maar om de week gelegegd. Ook in de wintermaanden.
- Plastic verpakkingsafval, metalen en drankenkartons (pmd) worden niet wekelijks maar om de week ingezameld met zakken.

	Restafval	Gft	Papier	Plastic + Metalen + Drankenkartons	Grof huishoudelijk afval
Laagbouw					
Inzamelmiddel	Minicontainer 140/240 l	Minicontainer 140/ 240 l	Minicontainer 180 l/ Bundels	Zak	Betalen per keer halen (1,5 m3)
Inzamelrequentie	1 x per 3 weken Betalen per keer aanbieden	1 x per 2 weken Gratis	1 x per 4 weken Gratis	1 x per 2 weken Gratis	Gelimeiteerd gratis brengen
Hoogbouw					
Inzamelmiddel	Verzamelcontainer	Verzamelcontainer	Bundels/ Minicontainer facultatief	Zak	Betalen per keer halen (1,5 m3)
Inzamelrequentie	Betalen per keer aanbieden	Gratis	1 x per 4 weken Gratis	1 x per 2 weken Gratis	Gelimeiteerd gratis brengen

Verwachte consequenties:

Verwachte effecten	
Milieu	
Gft	140 kg per inwoner
Papier	70 kg per inwoner
PMD	18 kg per inwoner
Restafval totaal (incl. grof)	155 kg per inwoner
Totaal scheidingspercentage	72% afvalscheiding
Kosten	
Investering	€ 1.150.000
Structurele meerkosten	-€ 340.000 per jaar

- Het scheidingspercentage zal naar verwachting iets minder toenemen dan in scenario 1: tot 72%. De hoeveelheid restafval zal naar verwachting afnemen naar ongeveer 155 kilo per inwoner.
- De investering die moet worden gedaan is identiek aan scenario 1: circa € 1.150.000,-.
- De kapitaallasten (rente en afschrijving) van deze investering worden meer dan goed gemaakt door de verwachte inverdieneffecten bij de verwerking als gevolg van meer afvalscheiding. De netto-structurele lasten van de afvalinzameling nemen naar verwachting af met € 340.000,- per jaar. Scenario 2 levert dus een hogere besparing op dan scenario 1.

- De overgangskosten worden geraamd op eenmalig € 150.000,- (projectmanagement, communicatie, monitoring). Deze kosten zijn niet meegeteld in de hierboven weergegeven investering en structurele lasten.

Een uitgebreide kostencalculatie is opgenomen in bijlage 1.

Voordelen:

- Voordelen genoemd bij scenario 1: bewoners kunnen zelf invloed uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing, de structurele kosten van de afvalverwijdering gaan omlaag, de verrekening van de afvalkosten gebeurt rechtvaardiger, er wordt een flinke stimulans gegeven aan het duurzamer maken van het gemeentelijk afvalbeheer.
- De structurele kosten nemen verder af ten opzichte van scenario 1

Nadelen:

- Nadelen genoemd als bij scenario 1: extra container in de tuin, restafval wordt minder vaak opgehaald, risico van afvaldump ofschoon dat in de praktijk meevalt)
- Gft en pmd worden minder frequent opgehaald aan huis, waardoor er minder stimulans is om afval te scheiden.
- Naar verwachting wordt het nagestreefde scheidingspercentage van 75% net niet gehaald.

Afwegingskader

In de onderstaande tabel zijn de milieu- en kosteneffecten van de scenario's samenvattend weergegeven.

Verwachte effecten	Huidig	Scenario 1 Variabel restafvaltarief + wekelijkse inzameling gft en pmd	Scenario 2 Variabel restafvaltarief + tweewekelijkse inzameling gft en pmd
<u>Milieu</u>			
Gft	114 kg per inwoner	150 kg per inwoner	140 kg per inwoner
Papier	62 kg per inwoner	70 kg per inwoner	70 kg per inwoner
PMD	10 kg per inwoner	23 kg per inwoner	18 kg per inwoner
Restafval totaal (incl. grof)	226 kg per inwoner	140 kg per inwoner	155 kg per inwoner
Totaal scheidingspercentage	60% afvalscheiding	75% afvalscheiding	72% afvalscheiding
<u>Kosten</u>			
Investering		€ 1.150.000	€ 1.150.000
Structurele meerkosten		-€ 204.000 per jaar	-€ 340.000 per jaar
Eenmalige overgangskosten		€ 150.000	€ 150.000

Geconcludeerd kan worden dat scenario 1 de hoogste kans geeft op het behalen van de 75% scheidingsdoelstelling. Dit scenario leidt tot een structurele kostenbesparing van € 204.000,- per jaar. Voor de omvorming van het inzamelsysteem zal een investering benodigd zijn van € 1.150.000,-. De kapitaallasten van de investering zijn meegenomen in de structurele kosten.

Scenario 2 biedt een lager serviceniveau op de inzameling van grondstoffen (gft en PMD worden 1 x per 2 weken ingezameld i.p.v. wekelijks) waardoor de kostenbesparing hoger uitvalt dan in scenario 1, namelijk € 340.000,- per jaar. Minder service op de inzameling van grondstoffen betekent echter ook dat het afvalscheidingspercentage iets lager zal uitvallen dan in scenario 1.

Disclaimer

Voor alle te nemen stappen geldt dat de kosten voor de baten uit gaan. De baten treden pas op als de burger zijn aanbodgedrag heeft aangepast. De effecten van de maatregelen zijn nooit 100% nauwkeurig te ramen. In deze nota is gerekend met gedragseffecten ontleend van gemeenten die al ervaringen hebben met deze maatregelen. In dat licht mogen de hier geschetste kostenberekeningen als realistisch worden beschouwd.

7. Vervolprocedure

Nadat de Raad heeft besloten zal het voorkeurscenario worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan.

In het uitvoeringsplan zullen de maatregelen van het betreffende scenario op de volgende aspecten worden uitgewerkt:

- Tariefbeleid
- Aanschaf van materieel (door ACV), inzamelmiddelen (door gemeente)
- Planning (wanneer wordt wat gedaan)
- Organisatie
- Financiën

In het uitvoeringsplan wordt ook het benodigde flankerend beleid nader uitgewerkt:

- Handhaving en controle op juist aanbiedgedrag
- Communicatie en voorlichting (opstellen van een communicatie/ implementatieplan)
- Monitoring en evaluatie

Daar waar nodig zal de afvalstoffenverordening worden aangepast. Daarbij zal ook worden gekeken in hoeverre het illegaal inzamelen van waardevolle grondstoffen kan worden tegengegaan (waaronder oud-ijzer, elektronica, textiel, etc.).

Voorlopige planning

Januari 2016	Besluitvorming in de Raad
Feb t/m dec 2016	Opstellen uitvoeringsplan Vorbereidingen aanpassing inzamelsysteem Aanbesteding nieuwe inzamelmiddelen, inzamelvoertuigen (door ACV)
Jan 2017	Invoeringsdatum nieuw inzamelsysteem

Begrippenlijst

Afvalverwijdering	Inzamelen en verwerken van afvalstoffen
Afvalpreventie	Voorkomen dat afvalstoffen ontstaan
Bronscheidingspercentage	Het percentage huishoudelijk afval dat aan de bron gescheiden wordt ingezameld ten behoeve van hergebruik (bouw en sloop afval niet meegerekend).
Grof huishoudelijk afval	Huishoudelijke afvalstoffen die te groot en/of te zwaar zijn om in een inzamelmiddel te worden aangeboden
Hergebruik	Het als product of materiaal opnieuw gebruiken van een afvalstof
Huishoudelijk afval	Afvalstoffen die vrijkomen bij huishoudens
Inzamelmiddel	Een voor de inzameling van afvalstoffen bestemd bewaarmiddel, bijvoorbeeld een minicontainer, verzamelcontainer of stadsemmer
Scheidingspercentage	Totale hoeveelheid van een component die gescheiden wordt ingezameld als percentage van de totale hoeveelheid die vrijkomt van de betreffende component (ook wel <i>scheidingspercentage per afvalcomponent</i> genoemd)
Verwerking	Nuttig toepassen of verwijderen van afvalstoffen
Voorzieningsniveau	Totaal aan diensten en middelen die aan de bewoner ter beschikking worden gesteld
Nuttige toepassing	Afvalstoffen die als product, materiaal, brandstof of opvulmateriaal worden hergebruikt.
Nascheiding	Het achteraf bij de eindverwerker sorteren en scheiden van afvalstoffen op materiaalsoort zodat deze nuttig kunnen worden toegepast

Bijlage 1 Doorberekening van de scenario's

Aannames					
Verwerkingstarief restafval (€/ ton)	85	incl. verbrandingsbelasting			
Verwerkingstarief gft (€/ton)	60				
Verwerkingstarief papier (€/ton)	-50				
Verwerkingstarief glas (€/ton)	-20				
Verwerkingstarief textiel (€/ton)	0				
Verwerkingstarief plastic (€/ ton)	200				
Verwerkingstarief blik (€/ ton)	150				
Verwerkingstarief drankenkartons (€/ ton)	200				
Verwerkingskosten gescheiden grof afval (gemiddeld)	30				
Vergoeding plastic	-492				
Vergoeding blik	0				
Vergoeding drankenkartons	-398				
Afschrijftermijn minicontainers	12				
Afschrijftermijn verzamelcontainers	15				
Rentepercentage	3%				
Annuitteitsfactor minicontainers	0,100462				
Annuitteitsfactor verzamelcontainers	0,083767				
<p>Note: Voor de investeringen in inzamelmiddelen is uitgegaan van een annuitaire afschrijvingsmethode. Voordeel van deze methode is dat de kapitaallasten over de looptijd constant blijven en daarmee de afvalstoffenheffing stabiel kan worden gehouden.</p> <p>De vergoedingen en verwerkingskosten voor de verpakkingstromen plastic, blik en drankenkartons zijn gebaseerd op het verpakkingenaakkoord, omgerekend naar input-bedragen.</p>					
Scenario 1	Aantal	Tarief	Investering	Kap.lasten	Kosten totaal
Aanschaf en uitzetten nieuwe minicontainers restafval met chip	11.175	€ 25,00	€ 279.375	€ 28.067	€ 28.067
Aanschaf en uitzetten nieuwe minicontainers gftafval met chip	11.175	€ 25,00	€ 279.375	€ 28.067	€ 28.067
Ledigingskosten minicontainers rest- en gft-afval (17 x rest en 42 x gft)	11.175				€ 640.000
Besparing ledigingskosten duocontainers	11.175				€ -934.000
Extra inzamelkosten pmd (van 26 naar 52 x per jaar met zakken)	11.175				€ 138.000
Aanschaf en plaatsing verzamelcontainers met toegangsregistratie en doseersluis	45	€ 10.000	€ 450.000	€ 37.695	€ 37.695
Onderhoud verzamelcontainers	45	€ 1.000			€ 45.000
Aanpassing ondergrondse containers 30/ 60 liter inworp	112	€ 500	€ 56.000	€ 4.691	€ 4.691
Extra scheidingfaciliteiten gestapelde bouw	112	€ 750	€ 84.000	€ 7.036	€ 7.036
Onderhoud	112	€ 150			€ 16.800
Ledigingskosten	224	€ 12,50			€ 2.800
Besparing ophaalkosten grof afval					€ -100.000
Nader in te vullen flankerend beleid (extra handhaving en voorlichting, gft-scheiding hoogbouw)					€ 50.000
Dataverwerkingen oplegging variabele kosten	14.330	€ 6,00			€ 85.980
Vermeden verwerkingskosten restafval	-2.766	€ 85,00			€ -235.134
Verwerkingskosten gft	1.132	€ 60,00			€ 67.900
Verwerkingskosten papier	251	€ -50,00			€ -12.574
Verwerkingskosten glas	31	€ -20,00			€ -629
Verwerkingskosten textiel	94	€ -			€ -
Verwerkingskosten plastic	314	€ 200,00			€ 62.870
Verwerkingskosten blik	94	€ 150,00			€ 14.146
Verwerkingskosten drankenkartons	94	€ 200,00			€ 18.861
Verwerkingskosten gescheiden grof afval	754	€ 30,00			€ 22.633
Vergoeding plastics	314	€ -492,00			€ -154.660
Vergoeding blik	94	€ -			€ -
Vergoeding drankenkartons	94	€ -398,00			€ -37.533
Totaal			€ 1.148.750	€ 105.555	€ -203.985
Totaal afgerond			€ 1.150.000	€ 106.000	€ -204.000

Scenario 2	Aantal	Tarief	Investering	Kap.lasten	Kosten totaal
Aanschaf en uitzetten nieuwe minicontainers restafval met chip	11.175 €	25,00 €	279.375 €	28.067 €	28.067
Aanschaf en uitzetten nieuwe minicontainers gftafval met chip	11.175 €	25,00 €	279.375 €	28.067 €	28.067
Ledigingskosten minicontainers rest- en gft-afval (17 x rest en 26 x gft)	11.175				€ 575.000
Besparing ledigingskosten duocontainers	11.175				€ -934.000
Aanschaf en plaatsing verzamelcontainers met toegangsregistratie en doseersluis	45 €	10.000 €	450.000 €	37.695 €	37.695
Onderhoud verzamelcontainers	45 €	1.000			€ 45.000
Aanpassing ondergrondse containers 30/ 60 liter inworp	112 €	500 €	56.000 €	4.691 €	4.691
Extra scheidingsfaciliteiten gestapelde bouw	112 €	750 €	84.000 €	7.036 €	7.036
Onderhoud	112 €	150			€ 16.800
Ledigingskosten	224 €	12,50			€ 2.800
Besparing ophaalkosten grof afval					€ -100.000
Nader in te vullen flankerend beleid (extra handhaving en voorlichting, gft-scheiding hoogbouw)					€ 50.000
Dataverwerkingen oplegging variabele kosten	14.330 €	6,00			€ 85.980
Vermeden verwerkingskosten restafval	-2.295 €	85,00			€ -195.054
Verwerkingskosten gft	817 €	60,00			€ 49.039
Verwerkingskosten papier	251 €	-50,00			€ -12.574
Verwerkingskosten glas	31 €	-20,00			€ -629
Verwerkingskosten textiel	94 €	-			€ -
Verwerkingskosten plastic	157 €	200,00			€ 31.435
Verwerkingskosten blik	94 €	150,00			€ 14.146
Verwerkingskosten drankenkartons	94 €	200,00			€ 18.861
Verwerkingskosten gescheiden grof afval	754 €	30,00			€ 22.633
Vergoeding plastics	157 €	-492,00			€ -77.330
Vergoeding blik	94 €	-			€ -
Vergoeding drankenkartons	94 €	-398,00			€ -37.533
Totaal			€ 1.148.750 €	105.555 €	€ -339.871
Totaal afgerond			€ 1.150.000 €	106.000 €	€ -340.000